

ALPOLGÁRMESTERE

ELŐTERJESZTÉS a Képviselő-testület részére

Ülés időpontja:	2026. augusztus 31.
Előterjesztés tárgya:	Javaslat Goll János, az UTE alapító elnöke születésének 185. évfordulója alkalmából a Szent István téren állított művészeti alkotásról
Előterjesztő:	Bedő Katalin alpolgármester
Előterjesztést készítette:	dr. Koleszár Zsuzsanna referens
Pénzügyi szempontból ellenőrizte:	Ilcsik Orsolya Pénzügyi és Számviteli Osztály, osztályvezető
Jogi szempontból ellenőrizte:	dr. Pécsi Szilvia Jogi Osztály, jogi előadó
Törvényességi szempontból ellenőrizte:	dr. Gácsi Anett Erzsébet jegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testülete a 40/2026. (III.17.) számú határozatával úgy döntött, hogy Goll János, az UTE alapító elnöke születésének 185. évfordulója alkalmából a Budapest IV. kerület 72186 helyrajzi számú Szent István téren egy 3x2x1,5 méternél nem nagyobb kősziklán emléktábla, illetve egy arcképes bronz plakett kivitelezésű köztéri műalkotást kíván elhelyezni. A határozatban továbbá felkérte a polgármestert, hogy a beszerzési eljárást követően, köztéri műalkotás művészi értékére vonatkozóan kiállított **szakvélemény birtokában**, a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény (a továbbiakban: 1991. évi XX. törvény) 109. § (1) bekezdésében megfogalmazott közterületen történő elhelyezésről szóló döntés meghozatala céljából készítsen előterjesztést a Képviselő-testület részére.

Az 1991. évi XX. törvény 109. §-ának alábbi rendelkezései az irányadók.

„109. § (1) Művészeti alkotás közterületen, valamint önkormányzati tulajdonú épületen való elhelyezéséről, áthelyezéséről, lebontásáról a település önkormányzatának képviselőtestülete, Budapesten fővárosi tulajdonú közterület vagy épület esetében a fővárosi önkormányzat közgyűlése, a kerületi önkormányzat tulajdonában álló közterület vagy épület esetében a kerületi önkormányzat képviselőtestülete dönt, és gondoskodik fenntartásáról és felújításáról.

(2) A döntéshez a műalkotás művészi értékére vonatkozóan szakvéleményt kell beszerezni.”

A beszerzési eljárást követően, a 2026. július 20-án lefolytatott zsűrizés eredményeként a BTM Budapest Galéria 2026. július 31-én kelt szakvéleményében megállapította, hogy a bemutatott minta és terv emlékmegőrzésre alkalmas, melynek alapján a köztéri alkotás felállítását támogatja a Budapest IV. kerület 72186 helyrajzi számú Szent István téren.

Az előterjesztést a Közművelődési és Oktatási Bizottság a Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testületének Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 22/2019. (X. 30.) önkormányzati rendelet 1. melléklet 2. pont 2.16. alpontja alapján 2026. augusztus 18.-ai ülésén megtárgyalta.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 42. § 8. pontja értelmében a köztéri műalkotás állítása a Képviselő-testület hatásköréből nem átruházható.

A fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a jelen előterjesztést megtárgyalni és az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

A határozati javaslat elfogadásához **egyszerű** többség szükséges.

Határozati javaslat:

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testületének/2026. (VIII.31.) határozata Goll János, az UTE alapító elnöke születésének 185. évfordulója alkalmából a Szent István téren állított művészeti alkotásról

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testülete a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény 109. §-ában meghatározott jogkörében eljárva, figyelemmel Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testülete a 40/2026. (III.17.) számú határozatában foglaltakra, úgy dönt, hogy

- a) Goll János, az UTE alapító elnöke születésének 185. évfordulója alkalmából a Budapest IV. kerület, 72186 helyrajzi számú Szent István téren, az előterjesztés mellékletét képező, a BTM Budapest Galéria által kiállított szakvélemény figyelembevételével egy, legfeljebb $3 \times 2 \times 1,5$ méter méretű kősziklán elhelyezett arcképes bronz plakettből és emléktáblából álló köztéri műalkotás elhelyezését jóváhagyja;
- b) felkéri a polgármestert a jelen döntés végrehajtásához szükséges intézkedések megtételére.

Felelős: Polgármester a feladatkörrel rendelkező alpolgármester útján

Határidő: azonnal

Budapest, 2026. augusztus 17.

Bedő Katalin
 alpolgármester

Melléklet: BTM Budapest Galéria 2026. július 31. napján kelt szakvéleménye

Ügyiratszám: BTM/1804-3/2026
Ügyintéző: Szerdahelyi Márk

KÉPZŐMŰVÉSZETI SZAKÉRTŐI ÁLLÁSFOGLALÁS

A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervezetek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény 109. § (1) és (2) bekezdéseinek alapján.

1.) TÁRGY

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzatának kezdeményezésére a Budapest IV. kerület, Szent István téren felállítandó, Tóth Dávid: Goll János című emléktábla 1:1 arányú agyagmodelljével kapcsolatos szakértői zsűri

2.) SZAKÉRTŐI KONZULTÁCIÓ IDEJE, HELYE

2026. július 20., 10 óra 30 perc, 1036 Budapest, Lajos u. 158. (Budapest Galéria)

3.) RÉSZTVEVŐK

A Budapest Galéria megbízásából felkért szakértők:
Böjte Horváth István szobrászművész
Klaniczay János építész, urbanista

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata részéről:
Koleszár Zsuzsanna referens

Az alkotó:
Tóth Dávid szobrászművész

A Budapest Galéria részéről:
Dr. Szerdahelyi Márk művészettörténész, osztályvezető
Dr. Schmidt Péter művészettörténész, jegyzőkönyvvezető

4.) KÖRÜLMÉNYEK ISMERTETÉSE

2026. július 10-i dátummal Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata képzőművészeti szakértői állásfoglalás iránti kérelmet nyújtott be a Budapest IV. kerület, Szent István téren (hrsz.: 72186) elhelyezendő, Tóth Dávid: Goll János tiszteletére állítandó emlékművel kapcsolatban. Az Önkormányzat az emlékműállítással a helyi kezdeményezésre létrejött Goll János Emlékbizottság javaslatát karolta fel annak céljából, hogy a névadó Goll János (1841-1907) zenepedagógus, testnevelő tanár részére – az Újpesti Torna Egylet alapító elnökének, illetve az újpesti zeneiskola társalapítójának – a születése 185. évfordulóján méltó emléket emeljenek.

Az Újpest Önkormányzat először Mihály Gábor szobrászművészt kérte fel egyenes megbízással az emlékmű létrehozására. A tervezett alkotás magas költségei miatt a megbízó később elállt annak kivitelezésétől és helyette új, meghívásos pályázatot indított. Az ily módon

felkért szobrászművészek közül Zsemlye Ildikó nem nyújtott be tervet, Buda István pedig hiányosan, így a megbízást Tóth Dávid nyerte el.

A zsűrit megrendelő Önkormányzat a bírálati munkához megküldte Bedő Katalin alpolgármesternek a helyi Közművelődési és Oktatási Bizottság részére 2026. március 5-én benyújtott előterjesztését, melynek tárgya Goll János, az UTE alapító elnöke születésének 185. évfordulója alkalmából az említett helyszínen állítandó művészeti műalkotás elhelyezésére vonatkozó döntés véleményezése volt. Ezen kívül a zsűri rendelkezésére bocsátotta a felállítási helyszín térképét, 3 db fotót a lokációról és annak környezetéről, Tóth Dávid rajzát a emléktábláról, ill. egy korabeli fényképet Goll Jánosról. Méretarányos, a tervezett helyszínbe beillesztett látványtervet a Budapest Galéria nem kapott a tervezett emlékműről.

Az emléktábla a Szent István téren az Egek királynéja temploma és a gyermekjátsszótér közötti területen kerülne elhelyezésre, a templom ÉNy-ra néző homlokzati tornyának (és főbejáratának) tengelyétől balra, a zöldterületet határoló szegélyköves perem visszaléptetett része által kialakított sarkában, a térre frontális elrendezésben.

Az alpolgármesteri előterjesztés szerint az emlékművet egy "erőteljesebb (3x2x1,5 méternél nem nagyobb) kőszikla" képezné, rajta az arcképes bronzrelief, alatta a vonatkozó feliratok kőbe vésve. Az alkotóművész a bírálatra elhozta az emléktábla elkészült agyagmodelljét. Jelen zsűri a tervezett helyszínt, ill. az alkotó által bemutatott dombormű 1:1 arányú agyagmodelljét vizsgálja.

5.) SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY

A Szent István téri helyszínt az emlékműállítást kezdeményező Goll János Emlékbizottság választotta. A kiválasztásnál fontos szempont volt, hogy e mellett található az UTE megalapításának helyszíne, illetve az Erkel Gyula Újpesti Zenei Alapfokú Művészeti Iskola, melyekhez Goll Jánosnak – mint alapító, illetve társalapító – köze volt. A zsűri üdvözölte és támogatta a választást, illetőleg elismeréssel szövegezte a tér rendezettségéről, csupán a tágabb környezet (pl. a kerámitburkolatú parkoló) felújításának igénye merült fel.

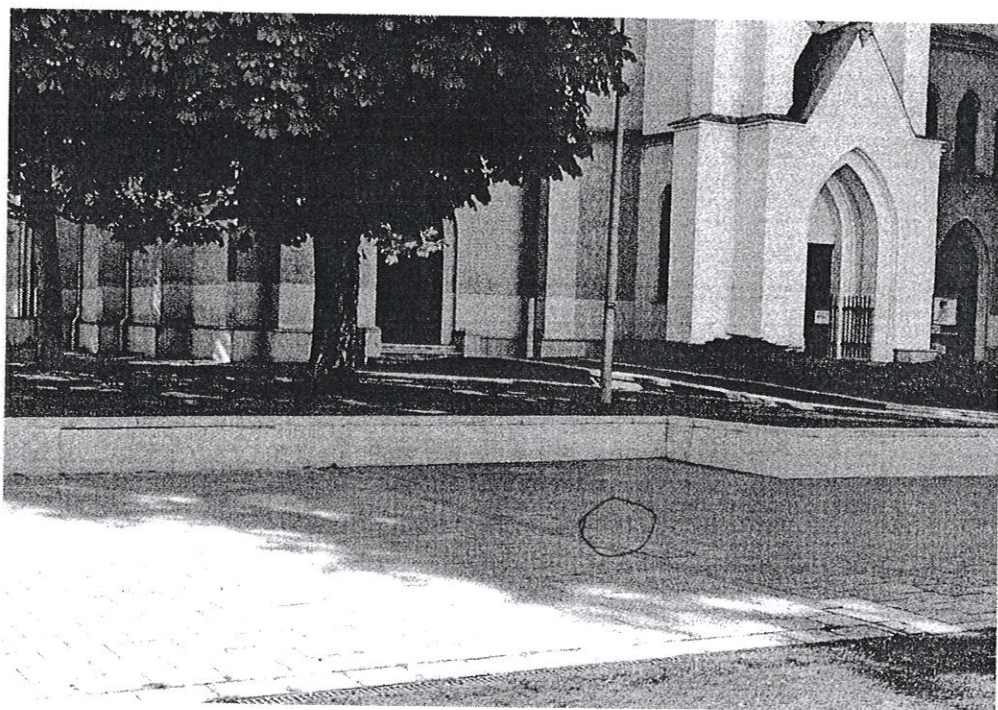
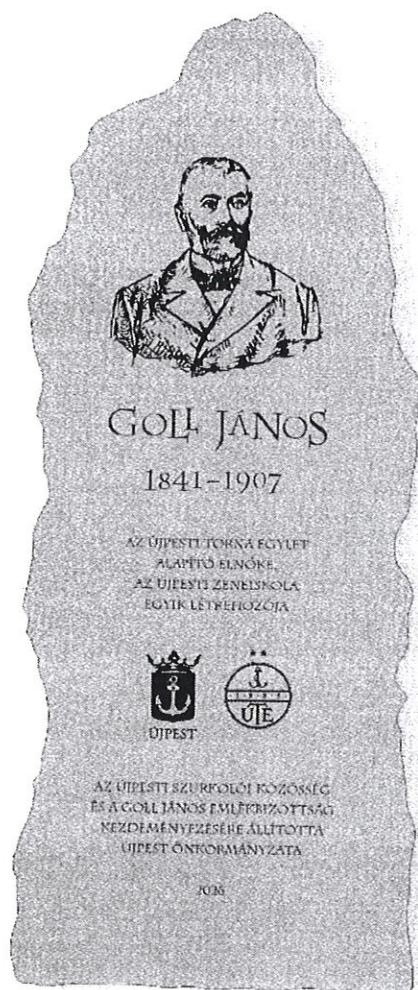
A fent vázolt helyszínen tisztázásra került a r.k. templom főbejárata körüli zöldfelület előtt, annak bal oldalán az emlékmű pontos pozíciója is: a szakértők javaslata szerint célszerű volna szorosan a gyepek körüli szegélykőhöz húzni, vagy oly módon pozicionálni, hogy a kettő között ne maradjon értelmezhetetlen tér – utóbbi esetben a parapettől kb. 1-1,5 méterre.

Az önkormányzati közgyűlési határozatban rögzített feltételek miatt Tóth Dávid művészi szabadsága rendkívül korlátozott volt, tartania kellett magát a korábban lefektetett koncepcióhoz és annak méreteihez. Egyetlen jelentősebb eltérést kezdeményezett: nem nyers sziklára – hátul kihasasodó rusztikus kőre –, hanem egy hátul is vágott kőtömbre kívánja elhelyezni a domborművet – tekintettel arra, hogy a térhez az illik jobban. A felszíntől számított 2,5 méteres magasságot szintén redukálná. A zsűri mindkét módosítási javaslatot elfogadta.

Ami magát a domborművet illeti: a zsűri dicsérte annak művészi kvalitásait, különböző területek egymáshoz viszonyított, megfelelően kialakított plaszticitását, melyek eredményeképp karakteres portré jött létre. Javaslata született az agyagponyarássz szélesebbre vételére, ám az alkotóművész szerint elsősorban a nem megfelelő fényviszonyok miatt tűnhet fel ez a diszcrepancia. A szobrász szakértő javasolta, hogy a megfeszített fehér ing optikailag vissza legyen véve, a csokornyakkendő felig zakó alá rejtett ábrázolásával viszont a művész annak túl domináns mivoltát kívánta ellensúlyozni.

A zsűri szintén pozitívan viszonyult az emléktábla feliratának játékos betűihez (egyedül az L-betű kialakításának zavarosságát jelezte). Az alkotóművész szerint a betűk homokfúvásos technikával kerülnek kialakításra és antracittal lesznek kifestve. Az építész szakértő javasolta Goll János nevének rusztikusabb, kézi vésését, továbbá a 2026-os évszámnak a tervezettnél magasabbra vételét. Végül a művész még megjegyezte, hogy a bronz relief patinafehérítését a köfelületre a dombormű alatti rész 45 fokos kialakításával – ún. vízzorral – fékezné meg.

A zsűri támogatja a készülő alkotás felállítását és méltányolja az agyagmodell művészi színvonalát is. Ugyanakkor javasolja az Önkormányzatnak a nyilvános pályázati feltételek mellett, hogy racionálisabb időkerettel támogassa az innovatívabb megoldások születését a jövőben. A helyszínválasztás kapcsán elismeri és dicséretesnek tartja a relevanciát Goll János életútjához, ugyanakkor felhívja a figyelmet a térre esetlegesen állítani tervezett további emlékművek „halmozásának” veszélyére.

A fentiek alapján a Budapest Galéria a bemutatott mintát és tervet emlékmegőrzésre alkalmasnak találja és felállítását támogatja.

Budapest, 2026. július 31.

Dr. Szerdahelyi Márk
osztályvezető

Melléklet: képek (4 db)

Az állásfoglalást kapják:

- Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat, 1041 Budapest, István út 14.
- Főpolgármesteri Hivatal Kulturális, Turisztikai, Sport és Ifjúságpolitikai Főosztály
- Budapesti Történeti Múzeum
- Budapest Galéria

